

## Vastaus kirjalliseen kysymykseen Kelan toiminnasta toimeentulotuki-asiassa

### Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Katja Hännisen /Vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 371/2019 vp:

*Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä turvatakseen lakien ja asetusten toteutumisen vuoroviikkoasumisessa elävien lasten perustoimeentulotuen maksatuksen toteutumiseksi ja*

*onko Kela toiminut ohjeistuksen, lakien ja asetusten mukaan, kun se automaattisesti leikkaa lapsen perustoimeentulotukea myös tapauksessa, jossa oikaisuvaatimuskeskus on hyväksynyt asiakkaan valituksen ja todennut, ettei perusosaa voi ko. tilanteessa leikata?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lakiin lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta on tullut muutoksia tämän vuoden aikana. Vuoroasuminen lähtee ajatuksesta, että lapsi voi asua puoliksi molempien vanhempiensa kanssa tasaveroisesti, eikä toista vanhempaa tarvitse enää nimetä lähivanhemmaksi ja toista tapaavaksi vanhemmaksi. Kun sovitaan vuoroasumisesta tai tapaamisoikeudesta, sopimuksesta tulee ilmetä vuoroasumisen taikka tapaamisen ja luonapidon tarkemmat ehdot. Vuoroasumista koskevaan sopimukseen on kirjattava, kumpi koti ilmoitetaan lapsen viralliseksi asuinpaikaksi. Hyväksyessään muutoksen lakiin, eduskunta on edellyttänyt, että hallitus mahdollisimman pian selvittää ja arvioi vuoroasumisen vaikutukset ja muutostarpeet etuiksi ja palveluja koskevaan lainsäädäntöön sekä valmistelee viipymättä tarvittavat lainsäädäntömuutokset annettaviksi eduskunnalle.

Toimeentulotukea koskevassa laissa vuoroasumista ei ole erikseen mainittu. Jos lapsi on tosiasias-  
assa asunut kahdessa perheessä, on perusosa voitu jakaa jo ennen lapsen huoltolain muuttumista, mikäli vanhemmat ovat näin sopineet. Vanhemmat ovat myös voineet sopia siten, että toinen vanhemmista on tapaava vanhempi, jolloin hänelle on toimeentulotukilain 7b§:n tulkinnan mukaisesti myönnetty ruokarahaa vastaava osuus tapaamispäiville.

Lapsen huoltolain muutosten jälkeen vuoroasumistilanteissa katsotaan lapsella olevan tosiasiallisesti kaksi kotia ja toimeentulotukilain 3§:n mukaan lapsi kuuluu tällöin kahteen toimeentulotukiperheeseen. Koska lapselle voidaan huomioida toimeentulotuessa vain yksi täysi lapsen perusosan määrä, jaetaan lapsen perusosa molemmille vanhemmille. Kyseessä ei ole toimeentulotukilain 10 §:n mukainen perusosan alentaminen, vaan lapsen vuoroasumisen vuoksi tapahtuva perusosan jakaminen molemmille vanhemmille. On myös huomioitava, että molemmille vanhemmille itselleen huomioidaan yksinhuoltajan perusosa, jonka tasoa hallitus on nostanut perusturva-  
etuuksien korotusten yhteydessä. Nämä korotukset tulevat voimaan vuoden 2020 alusta.

## Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 371/2019 vp

Kysymyksen esimerkin osalta on pyydetty Kelasta lausuntoa toimintatavoista oikaisukeskuksen päätösten merkityksestä. Lapsen perusosan jakamisen osalta Kelan etuusohjetta on tarkennettu viime vuonna. Kelan toimeentulotuen oikaisuvaatimuskeskus ratkaisee asian niiden päätösten osalta, joihin asiakas on oikaisua vaatinut. Lähtökohtaisesti oikaisuvaatimuskeskuksen päätöksiä noudatetaan Kelan vakuutuspiirien antamissa toimeentulotukea koskevissa ratkaisuissa, ellei asiakkaan tilanteessa ole ilmennyt muutoksia oikaisuvaatimuskeskuksen päätöksen antamisen jälkeen. Tässä kyseisessä tapauksessa poikkeavien tulkintojen osalta on mahdollista, että kysymyksessä on ollut perustoimeentulotuen ohjeistuksen muutosajankohta, jolloin siirtymävaiheen aikana on joissain yksittäisissä tilanteissa saattanut tulla annetuksi kahdenlaisia ratkaisuja. Tähän asiaan Kelasta saadun tiedon mukaan on kuitenkin kiinnitetty erityistä huomioita jatkoa ajatellen.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on tunnistettu tarve huomioida paremmin vuoroasumisen mukanaan tuomat muutokset myös suhteessa toimeentulotukeen. Toimeentulotukilakia on tarkoitus hallituskauden aikana uudistaa ja lapsen huolto- ja tapaamisoikeutta koskeva kokonaisuus on syytä pitää tässä tarkastelussa mukana.

Helsingissä 20.12.2019

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru